så lite arbeide for foreningen, men det vil sikkert i det lange løp betale seg. De kunne også arrangeres slik at de på en måte ble *direkte* lønnsomme for foreningen ved at det ble satt som betingelse for deltagelse at man var medlem av Turistforeningen. For deltagerne ville jo det medlemskortet betale seg bare på en eneste litt lengere tur, men ordningen ville sikkert i ikke så liten grad hjelpe til å sikre den økonomiske basis under foreningens arbeide og sette den i stand til bedre å løse sine mange og store oppgaver.

Verdien av fellesturene for den enkelte deltager beror i høy grad på deltagerne selv. For dem som er ukyndige i orientering og bruk av kart og kompass vil turer med dyktige ledere kunne bli ikke så lite av en skole. Man vil ikke kunne lære så ganske ubetydelig av en slik tur hvis man tar den som noe i retning av en *oppgavegjennomgåelse,* slik at deltagerne selv stikker ut kurs på kartet og under marsjen kontrollerer retningen og sammenholder den med den kurs man selv har stukket ut. Det er den rette måten å ta en fellestur på, og ikke å halse på kryss og tvers av retningen som en vimset bikkje så lederne må plystre de bortløpne sammen igjen. Enhver bør i et hvert fall være såpass orientert under turen at han ikke tror han går i syd når han går i nord.

Alle dem som har kjent fjellturenes velsignende virkning på kropp og sjel vil gjerne etter evne og anledning være med i arbeidet for å få flest mulig opp på fjellet. Åtte dager i fjellheimen vekk fra alt maset og hverdagens timeplan skaper nye mennesker, *glade* mennesker. Har De ikke merket at De nesten aldri treffer sure folk til fjells? Turistforeningen har her en misjonærvirksomhet å utføre. Og alle tiltak som går ut på å øke fjellvandrernes store skare — å skape glade mennesker — fortjener all mulig støtte og sympati.

Noen ord om en skitur

AV REIDAR HARKJERR

For noen år siden skrev Stefan Zweig en bok om tolv hendinger som hver for seg kunne ha forandret verdenshistorien.

Verken kunsten eller historien skaper uavlatelig. For det meste føyer historien ledd til ledd, nærmest rutinemessig, gjennom årtusener. De uforglemmelige stunder er sjeldne. Men de inntrer. Og da står verden stille — i et evig øyeblikk. Når den settes i bevegelse igjen, er ting avgjort: Konstantinopel vil falle, Napoleon vil bli slått, Händel vil skape «Messias».

I forhold til verdenshistorien er det enkelte menneske lite. Men ikke mindre enn at det kan oppleve sine evige øyeblikk. De angår riktig nok ikke verdenshistorien. Men de angår oss selv — av og til også våre medmennesker.

Vi vinterferierte på Brekkeseter. «Dagar i mars gjev deg minne som blenkjer», skriver Olav Aukrust, som selv var gudbransdøl. Og enda om Høvringen ligger utenfor Trondhjems Turistforenings terreng, er setergrenda besøket verd, både sommer og vinter.

Vi hadde sett «solà' på Anaripigg», og en tur til toppen av Formokampen hadde åpenbart mye berømt geografi. En dag gikk vi til Steinbuhø. Det er rolig oppstigning og familievennlige forhold. Noe under toppen nådde vi igjen to familier rikelig utstyrt med småbarn. Følgets skiteknikk røpet at ingen av dem i øyeblikket oppholdt seg på hjemmebane.

Tre — fire av de minste hadde forøvrig steget ut av skiene. Den ene pappaen bar ski og staver foran seg som et fange ved. Eller kanskje som et fange staur. Det skal som kjent være meget problematisk. Men alle var entusiastiske og engelske. Det var nesten sørgelig å si dem at deres rundturopplegg for dagen burde avkortes betraktelig. Særlig av hensyn til han med staurhaugen.

Vi rente ned gjennom dalen, med Smiubelgen til venstre. Det gikk fort til Peer Gynt-hytta. Den er mål for mange. Og den er et trivelig mål, enten man kommer fra Høvringen eller Mysuseter. Turen dit er verken særlig lang eller særlig tung. Men den er så pass lang at man godt kan snu der, og enda se en hver sporty ski-gåer fast og rett i blikket ved middagsbordet.

De fleste bør vel også snu. Men så er man kommet i den alder at man — under ett eller annet påskudd — vil prøve om man skulle kunne greie litt mer, for liksom å se om man kanskje ikke er blitt så gammel som man tross alt er. Vår påskudd var Ljosådalsbua, en steinbu mellom Peer Gynt og Rondvatnet. Vi var der for noen somrer siden, en dag med sol over alle Ronder.

Det er ikke langt dit heller. Og siden det er motbakke, er det mye kortere tilbake. Dette logiske resonnement gjorde at vi fortsatte forbi Ljosådalen. Det gjorde på en måte også godt for energien at vinden la igjen skisporene femti meter bak oss.

For å gjøre en lang historie kort: Vi gikk til vi så Rondvassbu noen hundre meter foran og under oss. Der var vi også en blank sommerdag — til og med på toppen av Storronden. Den var der i dag også, og Rondeslottet ved siden. Men de så ikke slik ut som den nå for tredje gang nevnte sommerdagen. Tvertimot var de mørke og nesten truende. De minte om vår barndoms eventyr, Trollet på Heddalsskogen eller hvem det nå var som ikke likte å bli forstyrret av menneskekryp. Var det ikke rusk i øyet trollet klaget over?

Vi har en gang før sitert Martin Stokken her i Årboka — om hvorledes det var å gå Birkebeinerrennet, som han forøvrig vant. Jo — sa Stokken — man får tenke atskillig på en slik tur. Vi hadde langt fra gått noe Birkebeinerrenn, men det må være tillatt å tenke litt likevel — der man står i ensomheten. Og så tenkte vi, at dersom nå Han som rår for vær og vind skulle føle det på samme måte som trollet på Heddalsskogen, så ville han ta sine forholdsregler. Og da ville han kanskje si til avdelingssjefen for vær og vind i Østlandets nordlige fjellområder, at ta og blås litt på det overmodige krypet som står ved Rondvassbu nå og synes han har tatt ryggtak med naturen og kommet skamlaust fra det. Og så ville avdelingssjefen sende sin ordre videre, og så ville det bryte ut om ikke mer enn stiv nordvestlig kuling, og så ville — .

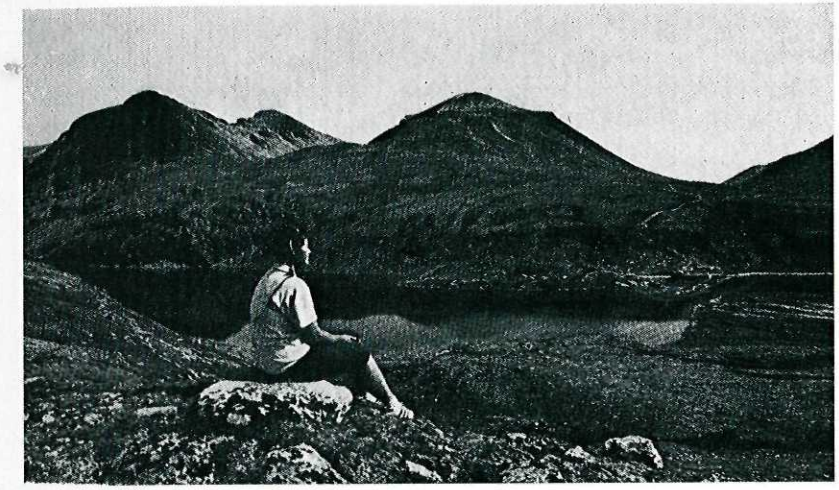

Rondvatnet med Rondvassbu. Storronden midt imot.

Foto: «Norges nasjonalparker»

Men det kom ingen kuling fra nord. Antakelig fordi Han som rår for vær og vind liker at folk går i fjellet, og vil at de stort sett skal få gå i fred — hvis de innretter seg noenlunde vettugt.

Nå var det i alle fall ingen skam å snu. Dette ville til slutt bli en tur som ga ekstra sterk prestisje ved middagsbordet.

På hjemvei nådde vi igjen to damer. Den ene hadde mer mot enn krefter. Det var faktisk ikke helt stille vær. Ingen skispor å snakke om, og tid for tilsnørte anorakkhetter. Vi stoppet igjen ved Ljosådalsbua, ikke minst for å se hvorledes det gikk med damene. Først kom den ene. Hun var forholdsvis sprek. Så kom den andre. Hun var forholdsvis nedsnødd. Men da hun fikk pakket seg ut, og da hun fikk igjen pusten, fremgikk det at de begge var svenske. De hadde gått fra Mysuseter innover mot Rondvassbu, og skulle nå til Mysyseter igjen. Og som sagt — på grunn av unnabakken var det ikke langt hjem.

Vi malte situasjonen så lys vi kunne, og lot også ord falle om damenes skiferdighet og utholdenhet. Men ikke før har man rukket å tende et lys, før man selv blir nødt til å blåse det ut igjen.

Er det storm dette — spurte den sist innkomne. Riktignok manglet vi instrumenter for eksakte målinger, og vårt kjennskap

til Beauforts vindskala er ikke uttømmende, men vi måtte si at storm, nei det var det nok ikke. Men det var nok sikkert frisk bris, og det er sannelig heller ikke dårlig, på disse kanter av verden. Men hvorledes ville det da ha vært i storm, frågade damen. Ja, det får vi håpe vi slipper å oppdage, svarte vi. Og vi takket for at det ikke er trollet på Heddalsskogen som rår over været i Rondane.

På Peer Gynt var det ikke ett menneske å se. Været var grått — på den måten som det kan bli grått i vinterfjellet. Alt går i ett, ingen ting kaster skygge.

Vi gikk over grensen til Nasjonalparken. Det kunne foranledige en naturskildring, men Rondane er naturskildret så ofte og så bra at amatøren kan spare seg. Vinje har skildret seg til berømmelse, ikke minst takket være bistand fra Grieg. Men Vinje var ikke mye i Rondane. Men Wildenvey var der — på Mysuseter — da han få år etter århundrskiftet var hotell-gutt på Otta. Og turene til Mysuseter er en medvirkende årsak til at hans «Nyinger» flammet opp — til lys og til varme.

Det gikk tungt over Smuksjøen. Vi skyldte på føret. Men skylden var nok manglende kraft i frasparkene. Vår tur kunne ikke sammenlignes med Nansens ferd over Grønland. Men så kunne heller ikke vi sammenlignes med Nansen.

Én ting til slutt, ærede leser, hvis De fremdeles er med. De lurer antagelig på hvor sammenhengen er mellom Stefan Zweigs evige øyeblikk og den etter måten hverdagslige skitur som her er skildret. Sant å si lurer vi litt på det selv.

Om kvelden var det dans på Brekkeseter. Undertegnede er en dårlig danser, og gjør seg best i forsamlinger med kvalifisert kvinneoverskudd. Men en stortingsmann ville ha sagt at den kvelden låg forholda godt til rette.

Fjellrev i Sylene

AV KARL H. BROX

Det er dessverre neppe noen overdrivelse å påstå at få mennesker i dag har hatt anledning til å stifte bekjentskap med fjellreven. Til tross for over 40 års totalfredning er bestanden her til lands ikke noe å skryte av, og det er også lite som tyder på at den er i fremgang. Skjønt, at det i februar 1972 ble sett opptil åtte fjellrever på en gang i Sylene-traktene, kan gi grunnlag for en forsiktig optimisme.

Såvidt meg bekjent har man nemlig til nå ikke regnet med noen fjellrevstamme her, i høyden kanskje noen streifdyr. Kan hende må man nå ta dette opp til ny vurdering, og det ville være gledelig om det virkelig var så at fjellreven på nytt er i ferd med å etablere seg i vår fauna. I Sør-Norge regner man ellers med at det er fjellrev på Hardangervidda og i Snøhetta-området. Lenger nord er den naturlig nok noe mer vanlig, og den finnes således over hele Finnmark og videre sørover i fjellene langs riksgrensen, kan hende altså helt til Sør-Trøndelag.

Fjellreven, som bærer mange navn (polarrev, hvitrev, melrakke), har en gang vært tallrik også her til lands. I årene fra omkring 1880 og til ca. 1910, ble det i Finnmark, som var det dominerende fylket når det gjelder fjellrevjakten, årlig utbetalt fra 1000 til over 2500 premier for felte dyr. Også fra Sør-Norge foreligger det relativt sett høye fellingstall fra forrige århundre, men selvsagt på ingen måte så høye som Finnmarks-tallene. Under lemenåret 1887 ble det således utbetalt 126 premier for felte fjellrev i Ulvik kommune.

Fjellrevbestanden svinger med antallet smågnagere. Under gode smågnagerår kan fjellreven få forholdsmessig store ungekull, og den kan nok da klare å fø opp både 10 og 12 unger. Fra fangenskap